

Dzień dobry, zapraszam na lekcję online.

Lekcja

Temat: **Budowa zdania złożonego (lekcja dwugodzinna).**

Cel: poznasz typy zdań złożonych.

NaCoBeZu:

- rozpoznajesz zdanie złożone,
- wskazujesz zdanie złożone współrzędnie i podrzędnie,
- wykonujesz wykres zdania złożonego,
- znasz spójniki charakterystyczne dla różnych zdań złożonych.

1. Zanotuj w zeszycie temat lekcji.

2. Przeczytaj poniższą informację.

PODZIAŁ ZDAŃ



3. Gdzie w podanych zdaniach jest granica między zdaniami składowymi? Skąd to wiesz? Co pomaga ci to rozpoznać? Swoje obserwacje zapisz tutaj lub w zeszytce.
- Modli się pod figurą, a diabła ma za skórą.
 - Nie taki diabeł straszny, jak go malują.
 - Gdzie diabeł nie może, tam babę pośle.
 - Czart anioła uda, ale anioł czarta nie potrafi.
 - Kto słowika zabija, zasmuci aniołów.
4. Wykonaj zadania z podręcznika:
- zad. 1 str. 339
 - zad. 2 str. 339
 - zad. 3 str. 340
 - zad. 4 str. 341
5. Potrafisz już wykonać wykres zdania pojedynczego i nazwać części tego zdania. Wykres zdania złożonego wygląda nieco inaczej – pokazuje on stosunki składniowe zdań składowych.

Jak wykonać wykres takiego zdania?



Aby poprawnie sporządzić **wykres zdania złożonego**, należy:

- 1) w analizowanym zdaniu **podkreślić orzeczenia**;

Wojtek był ostatnio na przedstawieniu baletowym, a dziś wybiera się do opery.
Pogratulował tancerzom, których gra wywarła na nim największe wrażenie.

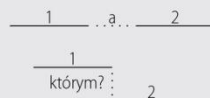
- 2) pionowymi kreskami **oddzielić zdania składowe** i je **ponumerować**;

Wojtek był ostatnio na przedstawieniu baletowym, | a dziś wybiera się do opery.
Pogratulował tancerzom, | których gra wywarła na nim największe wrażenie.

- 3) określić, czy zdania składowe są względem siebie równorzędne, czy też jedno ze zdań jest podrzędne w stosunku do drugiego, czyli **ustalić stosunki składniowe**;

Wojtek był ostatnio na przedstawieniu baletowym, a dziś wybiera się do opery.
 (współrzędne)
Pogratulował tancerzom, których gra wywarła na nim największe wrażenie.
 (podrzędne)

- 4) **przedstawić tę zależność na wykresie.**



Uwaga. Na wykresie zdania złożonego podrzędnie należy umieścić pytanie, na które odpowiada zdanie podrzędne. Na wykresie zdania złożonego współrzędnie zapisujemy spójnik łączący zdania składowe.

Można je też rozpoznać po zastosowanych spójnikach.



W zdaniu złożonym podrzędnie zdania składowe oddzielamy przecinkiem.

- W zdaniu złożonym współrzędnie przecinkiem **oddzielamy** zdania składowe połączone spójnikami: *a, ale, jednak, lecz, zatem, czyli, toteż, więc*.
- W zdaniu złożonym współrzędnie przecinkiem **nie oddzielamy** zdań składowych połączonych spójnikami: *i, oraz, lub, albo, bądź, czy, ni, ani*.

6. Przeanalizuj wykresy podanych zdań złożonych.

Wczoraj byłem w domu ¹ i grałem na komputerze ².

orzeczenie orzeczenie
czasownikowe czasownikowe

Podmiot domyślny "ja"

zdanie złożone współrzędnie 1 ... 2

Ania przeprosiła Zosię ¹, bo zapomniała jej płyty ².

podmiot orzeczenie orzeczenie
gramatyczny czasownikowe czasownikowe

Podmiot domyślny "ona" w drugim zdaniu składowym

zdanie złożone podrzędnie 1 2

7. Narysuj wykresy zdań złożonych i nazwij typ zdania złożonego.

- Poszłam na długi spacer i spotkałam znajomą z dziećmi.
- Gdy wyjadę na urlop, odpocznę.

BUDOWA ZDANIA ZŁOŻONEGO.

JANURA

- Nie mogę się doczekać niedzieli, ponieważ mam urodziny.

7. POWODZENIA! Proszę o przesłanie notatek.

M.J.